

KBK ÉRTEŚITŐ, KISGRAFIKA ÉRTEŚITŐ, KISGRAFIKA

Ötven év a számok tükrében

A huszadik századi magyar sajtótörténetet tanulmányozva láthatjuk, hogy több napi-, heti-, havilap is hosszú évtizedeket élt meg még akkor is, ha esetenként név- és kiadváltozás következett be, de a folytonosság nyomon követhető. Nem így volt az ex libris és a kisgrafikai lapok életében a század első felében, amikor hazánkban a grafikai kultúra eme ága kibontakozóban, majd felfutóban volt. Az előzményekről lásd Soós Imre (KISGRAFIKA 1993/4), Ürmös Péter (KISGRAFIKA 2011/3) és Lenkey István a *Magyar Ex libris repertóriumának* bevezetését (Debrecen, 1980). A KBK 50 éve folyamatosan jelenteti meg lapját, mely szellemiségében, tartalmában, képanyagában jól reprezentálja azt a törekvést, mely hazai és nemzetközi kapcsolatai révén tárja fel a grafikai kultúrának azt a részét, melyet kisgrafikának ismer el a szakmai közvélemény. E feltáró munka egyfelől a KBK tagjait tájékoztatja, naprakészen tartja az erre vonatkozó ismereteket. Másfelől szól azokhoz is, akik csupán érdeklődnek a grafikai műfajok minden ága iránt, s hozzájuk könyvtárak példányaiból jutnak el az így megjelent ismeretek.

A KBK ötven évet megélt lapja nemzetközi viszonylatban is azon kevesek közé tartozik, mely több évtizeden át teljesítette az ex libris és alkalmi grafikai kultúra ismertetését, terjesztését. A számtalan külföldön megjelenő lap közül csupán néhányat említünk meg, melyek évtizedeket tudnak maguk mögött. Ilyenek a Mitteilungen der D.E.G. (Németország), Mitteilungen der Ö.E.G. (Ausztria), a francia L'Ex-libris Français, a belga Graphia vagy a szlovén Obvestila. Mindezek mellett és sorában méltó helyet foglal el lapunk, mely a kezdeti stencilezett kivitelől jutott el a ma már kivitelében is rangos, kisgrafikával foglalkozó lapok közé, s ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a külföldi hasonló profilú lapok rovataikban ismertetik, hivatkoznak rá.

A lap történetét a már hivatkozott írások feldolgozták, s a sajtótörténeti adatokat pedig írásunk mellékletében közzé tesszük a gyűjtők és a könyvtárak tájékoztatását segítő szándékkal.

Az alábbiakban a lap tartalmát, az illusztrációkat szolgáltató hazai és külföldi művészek számát, az ismertetett hasonló profilú periodikákat számszerűsítve adjuk közre, mely lapunk sokoldalúságát és szerzőinek széles skáláját van hivatva igazolni.

A megjelent 159 füzetben:

tanulmány, cikk, beszámoló kiállításokról, hazai találkozókról, nemzetközi kongresszusokról 224 szerző tollából olvasható e fél évszázad alatt. A 224 szerzőből 55 hölgy is leírta gondolatait, megállapításait, észrevételeit. A szerzők között 36 külföldi és határainkon kívül élő magyar sorai is olvashatók. Nyolc esetben szerzőpáros vallott az ex libris kultúráról, történetéről, mely párosoknak öt hölgy tagja volt. Nyolc írás szerzői monogrammal jelölték magukat (ezek feloldását nem sikerült megoldanom).

154 magyar művésztől, ebből 17 hölgy – köztük több határainkon kívül élőről is – 248 alkalommal született elemző írás: Fery Antalról 16, Vén Zoltánról 10, Perei Zoltánról 6, König Róberttről és Stettner Béláról 5-5 alkalommal. A nagyvilágból 98 művész munkásságát ismerhettük meg; 22 franciát, 18 spa-

nyolt, 6 lengyelt, 4-4 csehet, litvánt, szlovákot, 3 olaszt, 2-2 észtet, osztrákot, svájcit.

Az írások mellett jelentős helyet kaptak az elkészült ex librisek, alkalmi grafikák, mint illusztrációk vagy éppen egy-egy alkalomhoz kapcsolódó képi üzenetek. 422 hazai művész 4441 alkotása emelte a lap színvonalát, melyhez 309 külföldi művész 867 munkája kapcsolódott. A hazai alkotók közül Fery Antal 443, Stettner Béla 198, König Róbert 149, Perei Zoltán 121, Várkonyi Károly 114, Kékesi László 82, Diskay Lenke 83, Kopasz Márta 92, Varga Nándor Lajos és Köhegyi Gyula 76-76, Nagy László Lázár 69, Kass János 63 lapja került bemutatásra, a többiek ettől kevesebbel képviseltették magukat. A külföldiek közül Kalasnyikov 44 és Ratner 25 lapja mellett 10-nél több alkotással volt jelen Cinybulk, Szuszkiewicz, Vermeylen, Dolatowski, Alma Petz, Kulekov, Herbert Ott. A többiek ennél kevesebbel.

22 nevesített, 2 monogrammal jelölt és 21 szignálatlan szerző tollából 569 könyv-, mappa- és katalógus ismertetése olvasható. Galambos Ferenc (285), Soós Imre (123), Semsey Andor (48) jegyezte a legtöbbet. E rovat 1981-ben Semsey Andor szerkesztői tevékenységének idején önállósodott.

Végül az ismertetett hazai és külföldi lapokról is szólunk kell a számok nyelvén. A lapszemlét 1975-ben Semsey Andor kezdeményezte, melynek rovatvezetője 1978-tól 2010-ig dr. Soós Imre volt, őt követi Bánkiné Fery Vera és dr. Horváth Hilda.

Szentessy László grafikája, P1, 107×70

129 féle lap 1007 számának a tartalmával ismerkedhetett meg az olvasó. Ezek a rövid írások felkeltették az érdeklődést egy-egy bemutatott művész munkásságára vagy az ex libris történet egy szegmensére, olykor-olykor egy-egy új szakirodalmi műre is. E 129 féle lapból 85-öt csak egy alkalommal recenzált a lap, míg van olyan, melynek számait 93-szor, mást 73-szor, ismét mást 65-ször stb.

Terjedelmi okokból nem adhatjuk közre a teljes statisztikánkat, melyből most szemezgettünk. Úgy véljük, hogy e néhány adat is jó bepillantást enged abba az alkotóműhelybe, melyet az 50 évet megélt lapunk képvisel az ex libris és alkalmazási grafika kultúrájának ébrentartásáért, terjesztéséért. – Megítélésünk szerint ideje lenne a lap repertóriumának elkészítését és közreadását felvállalni, hogy teljes képet kaphassunk lapunk mögöttünk lévő fél évszázadáról.

A Kisgrafika 2008. június óta interneten is elérhető. Elérhetőségünk: www.kisgrafika.hu

Lenkey István

SAJTÓTÖRTÉNETI ADATOK

Cím:

1962. október – 1964. december K[isgrafika] B[arátok] K[öre] Értesítő
1965. április – 1971. december Kisgrafika Értesítő
1972. – 1989. Kisgrafika. A Kisgrafika Barátok Köre Értesítője
1990 – Kisgrafika

Közreadó:

1962 – 1994. Kisgrafika Barátok Köre – Budapest
1995 – „Kisgrafika Barátok Köre” Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület – Budapest

A kiadásért felelős:

1962 – 1978 Réthy István titkár
1979 – 1980 Csiby Mihály titkár
1981/1 Stettner Béla művészeti vezető
1981/2-3 – 2000/4 Dr. Vida Klára
2001 – Palásthy Lajos titkár

Szerkesztő(k):

1962-1974 Galambos Ferenc (Rimaszombat, 1910 – Budapest, 1988)
1975-1984 Dr. Semsey Andor (Budapest, 1917 – Budapest, 1986)
1985-1994 Dr. Arató Antal
1995-2011/2. számig: Szerkesztőbizottság: Dr. Arató Antal, Király Zoltán, Dr. Soós Imre.
2001-2003 között Király Zoltán főszerkesztőként jegyzi a lapot.
2004-ben Katona Csaba is a szerkesztőbizottság tagja.
2011/3 Szerkesztőbizottság: Dr. Arató Antal, Ürmös Péter
2011/4- Szerkesztőbizottság: Dr. Arató Antal, Ürmös Péter, V[asné] Tóth Kornélia

Megjelenési hely:

1962 – Budapest

Nyomdai előkészítés:

1962-1984 Stettner Béla
1984 Dr. Semsey Andor
1985- 1992/1 König Róbert
1992/2-1994 Dr. Naszályi Gábor
1995- nincs jelölve
2001/1-2001/3 nincs jelölve, de Vincze László
2001/4-2005/1 Vincze László
2005/2-2006/4 Tatár József
2007/1- Palásthy Bt.

Nyomda:

1962-1967 Múzeumok Rotaüzeme, Budapest
1968-1969 augusztus: Népművelési Propaganda Iroda sokszorosító, Budapest

1969. december–1970 Szám gép sokszorosító üzem, Budapest
1971 DATORG sokszorosító üzem, Budapest
1972-1989 DATORG Nyomda, Budapest
1990-2000 NEOTIPP Nyomdászati Bt., Budapest
2001-2006 Univerz Bt., Budapest
2007/1 Letter-Print Nyomda, Budapest
2007/2- Opár Nyomda, Budapest
(Letter-Print Nyomda utóda)

Méret:

1962-1971 A/5, vágott méret: 190×135 mm
1972-1989 B/5, vágott méret: 240×165 mm
1990- A/4, vágott méret: 295×210 mm

Időszakosság:

[1. évf.] 1962. október, december
[2. évf.] 1963. május, augusztus, december
[3. évf.] 1964. április, augusztus, december
[4. évf.] 1964. április, augusztus, december
[5. évf.] 1966. április, augusztus, december
[6. évf.] 1967. május, szeptember, december
A Tartalomjegyzéket Galambos Ferenc állította össze – 10 p.
[7. évf.] 1968. április, augusztus, december
[8. évf.] 1969. április, augusztus, december
[9. évf.] 1970. április, augusztus, december
[10. évf.] 1971. április, augusztus, december
A Tartalomjegyzéket Galambos Ferenc állította össze – 12 p.
Az 1962 – 1971 közötti évfolyamok folyamatos lapszámozással 1-912-ig.

Évfolyamjelzés nem volt a lapon ebben az időszakban.

XI. évf. 1972. 1, 2, 3.

XII. évf. 1973. 1, 2, 3.

XIII. évf. 1974. 1, 2, 3.

XIV. évf. 1975. 1, 2, 3.

XV. évf. 1976. 1, 2-3.

XVI. évf. 1977. 1, 2, 3.

17 füzet, 848 oldalon, Tartalomjegyzék – 12 p., összeállította Lenkey István

XVII. évf. 1978. 1, 2-3.

XVIII. évf. 1979. 1-2, 3.

XIX. évf. 1980. 1-2, 3.

6 füzet, 384 oldalon, Tartalomjegyzék – 12 p., összeállította Lenkey István.

XX. évf. 1981. 1, 2-3.

XXI. évf. 1982. 1, 2-3.

XXII. évf. 1983. 1-2, 3.

6 füzet, 384 oldalon, Tartalomjegyzék – 12 p., összeállította Lenkey István.

XXIII. évf. 1984. 1-2, 3.

[XXIV] XIV. évf. 1985. 1, 2, 3.

[XXV] XV. évf. 1986. 1, 2, 3.

8 füzet, 432 oldalon, Tartalomjegyzék – 12 p., összeállította Lenkey István.

[XXVI] XVI. évf. 1987. 1, 2-3.

[XXVII] XVII. évf. 1988. 1, 2, 3.

[XXVIII] XVIII. évf. 1989. 1-2, 3.

7 füzet, 431 oldalon, Tartalomjegyzék – 12 p., összeállította Lenkey István.

1990-től évente 4 szám jelent meg, esetenként különszám is. Évfolyam jelölés a fejléccen csak 1994-től található arab számmal. Minden szám önálló lapszámozással jelent meg.

[29. évf.] 1990. 1-2, 3, 4.

[30. évf.] 1991. 1, 2, 3, 4.

[31. évf.] 1992. 1, 2, 3, 4.

[32. évf.] 1993. 1, 2, 3, 4.

33. évf. 1994. 1, 2, 3, 4, + különszám.

20 füzet, 340 oldalon, Tartalomjegyzék – 8 p., összeállította
Lenkey István.

34. évf. 1995. 1, 2, 3, 4.

35. évf. 1996. 1, 2, 3, 4.

36. évf. 1997. 1, 2, 3, 4, + különszám.

37. évf. 1998. 1, 2, 3, 4.

38. évf. 1999. 1, 2, 3, 4.

39. évf. 2000. 1, 2, 3, 4.

25 füzet, 392 oldalon, Tartalomjegyzék – 12 p., összeállította
Lenkey István.

40. évf. 2001. 1, 2, 3, 4.

41. évf. 2002. 1, 2, 3, 4.

42. évf. 2003. 1, 2, 3, 4.

43. évf. 2004. 1, 2, 3, 4.

44. évf. 2005. 1, 2, 3, 4.

20 füzet, 320 oldalon, Tartalomjegyzék – 12 p., összeállította
Lenkey István.

45. évf. 2006. 1, 2, 3, 4.

46. évf. 2007. 1, 2, 3, 4.

47. évf. 2008. 1, 2, 3, 4.

48. évf. 2009. 1, 2, 3, 4.

49. évf. 2010. 1, 2, 3, 4.

20 füzet, 320 oldalon, Tartalomjegyzék – 12 p., összeállította
Lenkey István.

50. évf. 2011. 1, 2, 3, 4.

4 füzet, 64 oldalon.

Támogatók:

Tagdíjat fizető KBK tagok

Művészeti Alap

ÁTI Közraktározási Vállalat (Szász Sándor)

József Attila Kulturális és Szociális Alapítvány

Nemzeti Kulturális Alap

Nemzeti Civil Alapprogram

Szentessy László linómetszete, X3 (2011), 103×73

SARKKÖRI UTAZÁS KÉPEKEN

A 2011-ben meghirdetett Nansen–Amundsen év utolsó rendezvényét a Déli Sark meghódításának századik évfordulóján december 14-én rendezték a Józsefvárosi Művelődési Házban. Többszintű előkészítő munka előzte meg az előadó estet, ennek nagy részét Köhegyi Gyula vállalta magára. Ennek keretében az egyesület művészeit kérte fel évfordulós grafikák elkészítésére és közbenjárása által a Magyar Posta Zrt. emlékbélyegzőt készíttetett erre az alkalomra. Ezt követően grafikusaink műveit számítógép segítségével borítékokra nyomtatta, hogy majd azokra kerüljön a bélyegző. Az összejövételre Kerékgyártó László tervezte a plakátot, illetve a szórólapot, ugyanő rendezte a falra az ebben a témában elkészült alkotásokat, név szerint a sajátját, valamint Köhegyi Gyula, Sajtos Gyula, Ürmös Péter és Varga Edit munkáit. Mindegyikük több változatot tervezett, amelyek vezérmotívuma az a Fram nevű sarkkutató vitorlás, amely 1893 és 1912 között mind az Északi, mind a Déli Sarkot megjárta.

Mindegyik alkotó hozott könyvjegyeiből és ex libriseiből összeállított tablót, amely szintén Kerékgyártó László installálásával lett kiállítva az emeleti előadóteremben. Az előtérben pedig a Magyar Posta bélyegző-állomást létesített az előadás időtartamára.

A Skandináv Társaság képviselőjében Köhegyi Tamás adta elő a száz évvel ezelőtti eseményeket, nagy kifejező erővel érzékeltette az expedíció viszontagságos útját. Ezt követően a norvég nagykövetségtől kikölcsönzött korabeli filmtudósítás levetítése révén szinte „résztevőivé” váltunk a sarki felfedezőútnak.

Hasonlóan sokrétű rendezvényt ritkán bonyolított le egyesületünk, így különösen örömteli az a tény, hogy tagjaink összefogása révén igen rövid idő alatt ilyen különleges eseményt tudtunk megszervezni. Bizonyos az is, hogy résztvevőként és nézőként is maradandó élményt jelentett ez az évfordulós megemlékezés.